

Anonim Şirketlerde Belirli Bir Pay Sahibi Grubu Tarafından Aday Gösterilen Yönetim Kurulu Üyelerine Veto Hakkı Tanınabilir Mi?

Veto Rights of the Directors Designated by a Shareholder Group in Joint Stock Companies

Kadir BAŞ*

ÖZ

Anonim şirketlerde farklı pay sahibi grupları arasında güç dengesinin kurulması adına, bu grupların tamamına veya bir bölümüne yönetimde temsil hakları verilebilmektedir. Türk Ticaret Kanunu m. 360/1 uyarınca pay sahibi gruplarına tanınan yönetim kurulunda belirli sayıda üyeyi aday gösterme hakkı, yönetime katılma haklarının başlıca görünümünü oluşturmaktadır. Ancak bu hak, aday gösterilecek yönetim kurulu üyelerinin sayısına ve nisaplara bağlı olarak her zaman kurul kararlarının alınması sürecini doğrudan etkileme gücü vermeyebilir. Belirli pay sahibi gruplarına söz konusu gücü vermek için onları temsilen seçilen yönetim kurulu üyelerine kurul kararlarının alınması konusunda veto yetkisi de tanınabilmektedir. Türk Ticaret Kanunu m. 340'da getirilen emredici hükümler ilkesi dikkate alındığında, böyle bir veto yetkisi öngören esas sözleşme hükümlerinin, Türk şirketler hukuku bakımından geçerli olup olmayacağı açık değildir. Bu konudaki açıklığın, yargı kararları veya akademik çalışmalarla sağlandığını söylemek de güçtür. İşte bu makale, TTK m. 360/1'de öngörülen yönetimde temsil imtiyazının bir devamı olarak belirli pay sahibi gruplarını temsilen seçilen yönetim kurulu üyelerine esas sözleşme ile veto yetkisi tanınıp tanınamayacağı sorusunu cevaplamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket, Yönetim Kurulu, Veto Yetkisi, Yönetimde Temsil Hakkı, Emredici Hükümler İlkesi

ABSTRACT

It is common that all or some of different shareholder groups in a joint stock company are provided with certain board representation rights, in order to establish a balance of power between those groups. The right to nominate a certain number of members of the board of directors, granted to shareholder groups in accordance with article 360/1 of the Turkish Commercial Code, is the principal example of such board representation rights. Nevertheless, depending on the number of directors to be nominated and quorum for board decisions, such right may not empower the relevant shareholder group to exercise a direct decisive influence over the decision-making process of the board. To provide such power to certain shareholder groups, their nominated directors may be donated with veto rights to block board decisions. Given the principle of mandatory provisions set out in article 340 of the Turkish Commercial Code, it is unclear whether a provision of the articles of association including such a veto right is valid under Turkish company law. It is difficult to state that such unclarity has been eliminated by courts or scholars. In this regard, this article aims to answer whether it is possible to establish a veto right for the directors nominated by a shareholder group in the articles of association, as part of the board representation privilege set out in article 360/1 of the Turkish Commercial Code.

Keywords: Joint Stock Company, Board of Directors, Veto Right, Board Representation Right, the Principle of Mandatory Provisions.

* Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, kadir.bas@marmara.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6647-0289.

Sorumlu Yazar/Correspondence Author: Kadir BAŞ

E-posta/E-mail: kadir.bas@marmara.edu.tr

Geliş Tarihi/Received: 15.08.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 22.11.2023

I. GİRİŞ

Anonim şirketlerde, menfaat veya amaç birlikteliği bakımından ayrı birer taraf oluşturan birden fazla pay sahibi ve pay sahibi grubu bulunabilir. Bu şekilde farklı taraf oluşturan kişi veya grupların, aralarındaki bir anlaşma çerçevesinde, anonim şirketin kuruluşu aşamasında veya kuruluştan sonra yapılacak bir pay devri veya yatırım sözleşmesi kapsamında şirketin pay sahipliği yapısında bilinçli olarak bir araya gelmelerine ticari hayatta sıklıkla rastlanır.¹ Bu tür durumlarda taraflar, aralarında güç ve menfaat dengesinin kurulması adına, çoğunlukla tarafların tamamına veya bir kısmına onların şirketin karar alma mekanizmalarındaki konumunu güçlendirici haklar tanırlar.² Söz konusu hakların başında, bazı pay sahiplerinin şirketin yönetim kurulunda temsil edilmesini temin eden haklar gelir. Yönetime katılma hakkı olarak ifade edilebilecek bu haklar, belirli sayıda yönetim kurulu üyesini aday göstermenin yanında, bu şekilde aday gösterilerek seçilen üyelere kurul kararlarının alınması konusunda veto yetkisi verilmesini de içerebilir.

Yönetime katılma haklarına genellikle ilgili pay sahipleri arasında yapılan pay sahipleri sözleşmesinde yer verilir.³ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 360'ıncı maddesi uyarınca yönetim kuruluna aday gösterme hakkının, şirket esas sözleşmesine yansıtılması da mümkündür. Buna karşılık belirli pay sahipleri tarafından aday gösterilerek seçilen yönetim kurulu üyelerine tanınan veto yetkisinin, esas sözleşmeye konulması halinde, şirketler hukuku kapsamında bir güvenceden yararlanıp yararlanamayacağı açık değildir. Bu konudaki açıklığın, yargı kararları veya akademik çalışmalarla sağlandığını söylemek de güçtür. İşte bu makale, TTK m. 360/1'de öngörülen yönetimde temsil imtiyazının bir devamı olarak belirli pay sahiplerini temsilen seçilen yönetim kurulu üyelerine esas sözleşme ile veto yetkisi tanınıp tanınamayacağı sorusunu cevaplamayı amaçlamaktadır.

II. TTK M. 360/1 KAPSAMINDA YÖNETİMDE TEMSİL HAKKI

TTK m. 360/1'de esas sözleşmeyle belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabileceği belirtilmiştir.

Yönetimde temsil hakkının uygulamada daha çok belirli pay gruplarına verildiği görülmektedir.⁴ Pay sahipleri arasında güç dengesinin kurulması amacıyla, esas sözleşmede şirket payları çeşitli gruplara ayrılarak her bir tarafa ayrı bir pay grubu verilip, bu pay gruplarının bir kısmına veya tamamına

1 Tarafların ortaklaşa bir ekonomik faaliyet yürütmek amacıyla sözleşmesel temelde kurdukları bu tür ortaklıklar, genel olarak ortak girişim (*joint venture*) olarak ifade edilmektedir. Ortak girişim kavramının tanımı ve türleri hakkında bkz. Nami Barlas, *Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri* (Vedat 2016) 282-299; Sıtkı Anlam Altay, *Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katımlı Ortak Girişimler [Equity Joint Ventures]* (Vedat 2009) 31-81; Kadir Baş, *The Substantive Appraisal of Joint Ventures under the EU Merger Control Regime* (Wolters Kluwer 2014) 12-19.

2 Gül Okutan Nilsson, *Anonim Ortaklıklarda Paysahipleri Sözleşmeleri* (Çağa Hukuk Vakfı 2003) 77.

3 ibid 131-132.

4 Belirli pay grubu kavramı hakkında bkz. Argun Karamanlıoğlu, "TTK Madde 360 Uygulamasına İlişkin İki Sorun: Belirli Grup ve Azınlık Kavramları- Haklı Nedenle Önerilen Adayın Reddi" (2021) 16(197-198) *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 225, 230-236.

yönetim kurulunda belirli düzeyde temsil hakkı tanınabilir. Örneğin ‘Şirket yönetim kurulu, 4 üyeden oluşacak olup, bu üyelerin ikisi A grubu pay sahipleri, diğer ikisi ise B grubu pay sahipleri tarafından aday gösterilen kişiler arasından seçilir.’ gibi bir esas sözleşme hükmüyle, belirli pay gruplarına temsil hakkı verilebilir. Bu şekilde yönetimde temsil hakkı tanınan paylar, TTK m. 360/2 uyarınca imtiyazlı pay sayılır.⁵

Şirkette belirli özellikleri nedeniyle ayrı bir grup oluşturan pay sahiplerinin menfaatlerinin korunması veya şirket yönetiminde etkinliğinin sağlanması amacıyla pay grubundan bağımsız olarak da yönetimde temsil hakkı tanınması mümkündür. Örneğin inşaat mühendisliği alanında faaliyet gösteren bir şirkette, inşaat mühendisi pay sahiplerine yönetim kurulunda temsil hakkı sağlanabilir.⁶

Yönetimde temsil hakkı iki şekilde tanınabilir. İlk olarak esas sözleşmede belirli pay gruplarına veya belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine yönetim kuruluna belirli sayıda üyeyi aday gösterme hakkı tanınabilir.⁷ İkinci olarak ise esas sözleşmede yönetim kurulu üyelerinin bir kısmının veya tamamının, özellik ve nitelikleri itibarıyla belirli bir grup oluşturan pay sahipleri veya belirli pay grupları arasından seçileceği öngörülebilir. Örneğin şirket esas sözleşmesinde ‘Şirket yönetim kurulunun bir üyesi, şirketin inşaat mühendisi olan pay sahipleri arasından seçilecektir’ şeklinde bir hüküm öngörülebilir. Belirli pay gruplarına yönetimde temsil hakkı tanınması bakımından uygulamada çoğunlukla ilk yöntem tercih edilmektedir.⁸

TTK m. 360/1 uyarınca yönetimde temsil hakkının verildiği durumlarda dahi yönetim kurulu üyeleri, hakkın tanındığı pay sahibi grubu⁹ tarafından değil, genel kurul tarafından seçilir. Ancak genel kurul, haklı bir sebep olmadıkça bu şekilde önerilen kişiyi yönetim kurulu üyesi olarak seçmek zorundadır.¹⁰ Genel kurulun ilgili pay sahibi grubu tarafından önerilen adayı haklı bir sebep olmaksızın reddederek başka birini yönetim kurulu üyesi olarak seçmesi halinde, hakkı ihlal edilen

- 5 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu döneminde yönetimde temsil hakkının imtiyaz sayılıp sayılmayacağı yönündeki tartışmalar için bkz. Abuzer Kendigelen, *Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz* (Beta 1999) 231-256.
- 6 TTK m. 360/1’de yönetimde temsil hakkı verilebilecek gruplar kapsamında ‘azlık’ da sayılmıştır. Ancak söz konusu hak kapsamında ‘azlık’ kavramının, ‘belirli pay grupları’ ve ‘özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri’ dışında kimleri ifade ettiği konusunda bir belirsizlik bulunmaktadır. Bu konuda bkz. İsmail Kırca (Feyzan Hayal Şehirali Çelik/Çağlar Manavgat), *Anonim Şirketler Hukuku*, C. 1 (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2013) 430-432; Karamanlıoğlu (n 4) 249-261.
- 7 İmtiyazlı pay sahipleri tarafından aday gösterilecek kişinin nasıl belirleneceği konusunda bkz. Kendigelen (n 5) 261-269; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat) (n 6) 433-435; Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi* (4. Baskı, Adalet 2022) § 35, N 229-235; Cafer Eminoğlu, ‘TTK m. 360 Hükümüne Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Tanınabileceği Gruplar, Hakkın Hukuku Niteliği ve İcrası’ iç Murat Alışkan, Bilge Utkan Mersin ve Sinan Sarıkaya (eds), *Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu* (On İki Levha 2020) 345-347; Fatih Ölmez, *Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili* (On İki Levha 2021) 200-204.
- 8 Yönetimde temsil imtiyazı, uygulamada çoğunlukla belirli pay gruplarına yönetim kuruluna aday gösterme hakkı verilmesi şeklinde ortaya çıktığı için bu makale kapsamında da esas olarak yönetimde temsil imtiyazının söz konusu görünümüne odaklanılmıştır.
- 9 Makalenin bundan sonraki bölümlerinde ‘pay sahibi grubu’ kavramı, aksi metnin bağlamından anlaşılmadıkça ‘belirli pay grupları’ ile ‘özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri’nin her ikisini de içerecek şekilde kullanılacaktır.
- 10 Aday gösterilen kişinin üye olarak seçiminin reddi bakımından haklı sebep sayılabilecek haller için bkz. Kendigelen (n 5) 277-280; Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat) (n 6) 436-438; Candemir Baltalı, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil İmtiyazı* (On İki Levha 2019) 364-368.

pay sahipleri, TTK m. 445 ve devamı uyarınca genel kurulun söz konusu atama kararının iptalini talep edebilir.¹¹

TTK m. 363/1 uyarınca bir yönetim kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple boşalması durumunda, yönetim kurulu, boşalan üyelik için geçici olarak bir üye seçip ilk genel kurulun onayına sunar ve bu yolla seçilen üye, onaya sunulduğu genel kurul toplantısına kadar görev yapar ve onaylanması hâlinde seletin süresini tamamlar. Her ne kadar hükümde açıkça belirtilmemişse de yönetim kurulunun, kooptasyon olarak adlandırılan bu üye seçme usulünde, TTK m. 360/1 uyarınca ilgili pay sahibi grubunun yönetimde temsil hakkına riayet etmesi gerekir.¹² Bu kapsamda yönetim kurulu, ilgili pay sahiplerinden aday önermesini talep ederek önerilen kişiyi yönetim kurulu üyesi olarak atamalıdır.

Öğretide, TTK m. 360/1'de öngörülen yönetimde temsil hakkına riayet etmeyen yönetim kurulu kararlarının tabi olacağı geçersizliğin türü hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir grup yazar, söz konusu yönetim kurulu kararlarının batıl olacağını iddia ederken,¹³ diğer bir grup yazar buradaki geçersizliğin türünün iptal edilebilirlik olduğunu savunmuştur.¹⁴ Kanımızca temsil hakkına riayet etmeyen yönetim kurulu kararlarının iptal edilebilirlik yaptırımına tabi tutulması, olması gereken hukuk bakımından daha uygun olsa da kanuni istisnalar dışında yönetim kurulu kararlarının iptal edilememesi sebebiyle,¹⁵ mevcut durumda TTK m. 360/1'e aykırı yönetim kurulu kararlarının iptalinin istenmesi mümkün gözükmemektedir. Bu bakımdan TTK m. 360/1 uyarınca tanınan temsil imtiyazını ihlal eden yönetim kurulu kararlarının yaptırımsız kalmasının önüne geçilmesi adına, mevcut durumda söz konusu kararların butlan yaptırımına tabi olması gerektiği görüşündeyiz.

III. YÖNETİM KURULUNDA VETO YETKİSİNİN İŞLEVLERİ

TTK m. 360/1 uyarınca yönetimde temsil hakkı, asgari düzeyde bu hakka sahip pay sahiplerinin menfaatlerinin yönetim kurulu toplantılarına yansıtılmasına imkân tanır.¹⁶ Ancak bu hak, aday gösterilecek yönetim kurulu üyelerinin sayısına ve toplantı ve karar nisaplarına bağlı olarak her zaman kurul kararlarının alınmasını doğrudan etkileme gücü vermeyebilir. Örneğin iki üyeden oluşacak bir yönetim kurulunda bir üyeyi aday gösterme hakkına sahip olan bir pay sahibi, kendisini temsilen atanan üye yoluyla yönetim kurulunun toplanmasını veya karar almasını engelleyebilir. Bu halde söz konusu pay sahibini temsilen atanmış olan üyenin olumlu oyu olmadan karar alınması

11 Birçokları yerine bkz. Kendigelen (n 5) 481-482.

12 Kendigelen (n 5) 287; Pulaşlı (n 7) § 35, N 245b; Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat) (n 6) 422-; Necla Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu* (2. Baskı, Vedat 2016) 13-14; Baltalı (n 10) 389-390; Ölmez (n 7) 251.

13 Akdağ Güney (n 12) 14; M. Özgür Falcıoğlu, 'Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili' iç Erol Ulusoy (edr), *Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları* (Bilge 2016) 230; Ayhan Kortunay, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı* (On İki Levha 2015) 70; Hediye Bahar Sayın, *Pay Sahiplerinin Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı* (On İki Levha 2015) 322; Baltalı (n 10) 391-393; Ölmez (n 7) 253.

14 Pulaşlı (n 7) § 35 N 245b; Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat) (n 6) 422.

15 Birçokları yerine bkz. Korkut Özkorkut, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali* (Sermaye Piyasası Kurumu 1996) 121-127; Akdağ Güney (n 12) 266; Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat) (n 6) 522-523.

16 Yönetimde temsil imtiyazının işlevleri hakkında bkz. Kendigelen (n 5) 183-189; Baltalı (n 10) 187-192.

mümkün olmaz. Dört üyeden oluşan bir yönetim kurulunda sadece bir üyeyi aday gösterme imtiyazına sahip olunması durumunda ise yönetim kurulunun, TTK m. 390/1 uyarınca söz konusu üyenin muhalefetine rağmen karar alması mümkündür. Bu senaryoda bir üyeyi aday gösterme imtiyazı, ilgili pay sahibi grubuna yalnızca yönetim kurulu toplantılarında söz konusu üye aracılığıyla görüşlerini aktarma ve yönetimin işleyişini gözetleme imkânı sağlar.¹⁷

Pay sahipleri, şirketteki yatırımlarının sınırlı olduğu durumlarda, sadece TTK m. 360/1 uyarınca kendilerine tanınan imtiyaz çerçevesinde yönetim kurulunda görüşlerini dillendirme veya yönetimin işleyişini gözetleme gücüyle yetinebilir. Ancak pay sahipleri, şirketteki yatırımları ve pay oranları arttığı ölçüde menfaatlerini koruyabilmek adına yönetim kurulu kararlarının alınmasında belirleyici etki uygulamak isterler. Örneğin şirkete sermaye artırımını yoluyla yapmış olduğu yatırım sonucu %25 oranında pay edinen bir yatırımcı, çoğunluk pay sahibine karşı yatırımının ve menfaatlerinin korunması adına yönetim kurulu kararlarının alınması konusunda kendisine veto yetkisi tanınmasını talep edebilir. Farklı pay sahibi gruplarının şirkette birbirine yakın oranlarda pay sahibi olduğu durumlarda da bu gruplardan birinin veya hepsinin menfaatlerinin koruma altına alınması veya yönetimde etkin kılınması amacıyla onlara yönetim kurulunun karar alma sürecinde veto yetkisi tanınması gündeme gelebilir.

Veto yetkisi, tüm yönetim kurulu kararları açısından öngörülebileceği gibi önemli nitelikteki bazı kararlarla da sınırlandırılabilir. Bu şekilde veto yetkisine konu edilen kararların uygulamada en sık rastlanan örnekleri olarak; yönetim kurulu iç yönergesinin çıkarılması, üst düzey yönetimin atanması ve görevden alınması, bütçenin veya iş planının onaylanması, belirli miktarın üzerinde borç doğuran veya üçüncü kişilere hak veren sözleşmelerin yapılması, üçüncü kişiler lehine teminat verilmesi, belirli miktarda malvarlığının elden çıkarılması veya takyidata konu edilmesi sayılabilir.¹⁸

Özetle TTK m. 360/1 uyarınca tanınan yönetim kuruluna aday gösterme hakkı, belirli bir pay sahibi grubunun menfaatlerinin korunması bakımından birçok durumda yetersiz kalmakta, bu şekilde atanan üyelere yönetim kurulu kararlarının alınmasında veto yetkisi verilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan veto yetkisinin, TTK m. 360/1 uyarınca tanınan yönetimde temsil yetkisinin etkinliğini arttırmaya yönelik tamamlayıcı bir işlev gördüğü söylenebilir.¹⁹

IV. VETO YETKİSİNİN TANINMA YÖNTEMLERİ

Veto yetkisi, geniş ve dar olarak iki şekilde tanımlanabilir. Dar anlamda veto yetkisi, yönetim kurulu kararlarının alınabilmesi için belirli bir üyenin toplantıya veya karara katılımının şart koşulmasını

17 Kendigelen (n 5) 185; Baltalı (n 10) 189.

18 İsmail G. Esin, *Birleşme ve Devralmalar* (2. Baskı, On İki Levha 2021) 317-318.

19 Levent Biçer ve Betül Aktaş Ertan, 'Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazının Dolaylı Olarak İhlal Edilmesine İlişkin Bazı Soruların Değerlendirilmesi' (2023) 27(1) *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, 23.

ifade eder. Geniş anlamda veto yetkisi ise yönetim kurulu toplantı ve karar nisaplarının sağlanmasını engelleme gücünü de içerir.²⁰

TTK m. 390/1 uyarınca esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde yönetim kurulu, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile karar alır. Bir pay sahibi grubunu temsilen atanan üye veya üyeler, söz konusu kanuni nisapların oluşumunu engelleme yetkisine sahip olabilir. Örneğin iki üyeli bir yönetim kurulunun bir üyesini aday gösterme yetkisine sahip olan bir pay sahibi, kanuni nisaplar gereği aday gösterdiği üye aracılığıyla tüm yönetim kurulu kararlarını veto edebilir. Bu ihtimalde geniş anlamda veto yetkisinden bahsedilebilir.

Bir pay sahibi grubunu temsilen atanan yönetim kurulu üyesi veya üyelerinin katılımı olmaksızın kanuni toplantı ve karar nisaplarının sağlanmasının mümkün olduğu durumlarda ise esas sözleşmeyle kanuni nisaplar artırılarak söz konusu üye veya üyelere geniş anlamda veto yetkisi tanınabilir.²¹ Örneğin dört üyeden oluşan bir yönetim kurulunda belirli bir pay grubunu temsilen seçilen bir üyeye veto yetkisi tanımak için yönetim kurulu kararlarının tamamının veya bir kısmının tüm üyelerin oybirliğiyle alınacağı öngörülebilir.

Veto yetkisi, öncelikle esas sözleşmeyle karar nisabının artırılması yoluyla sağlanabilir.²² Örneğin belirli bir pay sahibi grubuna yönetim kurulunun altı üyesinden üçünü aday gösterme hakkının tanındığı bir durumda, kanuni nisaplar uyarınca yönetim kurulunun en az dört üyenin katılımıyla toplanıp katılan üyelerin çoğunluğunun olumlu oyuyla karar alacağı öngörülmüş olabilir. Bu örnekte söz konusu pay sahibi grubunu temsilen atanan üyelerden birinin toplantıya katılmaması durumunda, onun tarafından aday gösterilemeyen diğer üç üyenin olumlu oyuyla kurul kararının alınması mümkün olur. Bu olasılığı önleyerek pay sahibine mutlak bir veto yetkisi tanımak adına toplantı nisabı değiştirilmeksizin kurul kararlarının tamamının veya bir kısmının toplantıya katılan üyelerin oybirliğiyle alınacağı öngörülebilir.

Veto yetkisinin tanınmasında karar nisabı ağırlaştırılmadan toplantı nisabının ağırlaştırılması yöntemi de tercih edilebilir.²³ Örneğin beş üyeden oluşan bir yönetim kurulunda iki üyeyi aday gösterme hakkına sahip olduğu bir kurguda, kurulun toplanması dört üyenin katılımı şartına bağlanırsa temsilen atanan söz konusu iki üye, toplantıya katılmayarak yönetim kurulunun karar almasını engelleyebilir.²⁴ Söz konusu üyelerden birinin toplantıya katılması halinde ise geriye kalan

20 Öğretide bazı yazarlarca, nisapların sağlanmasını engelleme gücü 'dolaylı veto', belirli bir yönetim kurulu üyesi özelinde tanınan veto yetkisi ise 'doğrudan veto' olarak adlandırılmıştır. Bkz. Biçer ve Aktaş Ertan (n 19) 21; Ali Dural, *Anonim Ortaklıklar Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları* (Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi 2005) 107-109.

21 Yönetim kurulu nisaplarının ağırlaştırılmasını veto yetkisi olarak kabul eden yazarlar için bkz. Biçer ve Aktaş Ertan (n 19) 21; Dural (n 20) 107-108; Hülya Coştan, 'Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı' (2012) 28(3) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 155, 180-181; Ali Murat Sevi, 'Anonim Ortaklık Organlarında Kilitlenme Hâli ve Hukukî Çözüm Yolları' iç F. Beril Özcanlı, Havva Karagöz ve Seda Palanduz (eds), *Tüzel Kişilik Perdesinden Anonim Ortaklık Sempozyumu* (On İki Levha 2021) 335.

22 Dural (n 20) 107-108.

23 ibid 108.

24 Bir yönetim kurulu üyesinin mazeretsiz bir şekilde yönetim kurulu toplantılarına katılmayarak kurulun işleyişini

üç üyenin olumlu oyuyla karar alınabilir. Bu bakımdan karar nisabının ağırlaştırılması yoluyla tanınan veto yetkisinin, toplantı nisabının ağırlaştırılması yoluyla tanınan veto yetkisine göre daha güçlü ve işlevsel olduğu söylenebilir.

Belirli bir pay sahibi grubunun menfaatlerini korumak maksadıyla yönetim kurulu nisaplarının ağırlaştırıldığı durumlarda, söz konusu pay sahibi grubunu temsilen atanan yönetim kurulu üyelerine özel bir hak veya yetki tanınmamaktadır. Ağırlaştırılmış nisaplar, diğer yönetim kurulu üyelerine de yönetim kurulunun belirli bir yönde karar almasını engelleme gücü verebilir. Bu bakımdan veto yetkisinin, sadece belirli bir pay sahibi grubunu temsilen seçilen yönetim kurulu üleriyle sınırlandırılması taraflarca tercih edilebilir. Örneğin (A), (B) ve (C) olmak üzere üç ayrı pay grubunun bulunduğu ve bu gruplardan her birinin üç üyeli yönetim kurulunda birer üyeyi aday gösterme imtiyazına sahip olduğu bir senaryoda, sadece (A) grubunu temsilen seçilen yönetim kurulu üyesine veto yetkisi tanınması istenebilir. Bu amacı sağlamak adına kanuni nisaplarda herhangi bir değişiklik yapılmaksızın yönetim kurulunun tüm veya bir kısım kararlarının alınabilmesi için (A) grubunu temsilen atanan üyenin toplantıda hazır bulunması veya olumlu yönde oy kullanması şartı getirilmesi düşünülebilir. Tarafların arzusu, bu türlü bir veto yetkisinin birden fazla pay sahibi grubu lehine tanınması yönünde de olabilir. Yukarıdaki örnekte yönetim kurulunun karar alabilmesi için (A) grubunu temsilen atanan üye yanında (B) grubunu temsil eden üyenin de toplantıda hazır bulunması veya olumlu oy vermesi şartı aranabilir.

Yönetim kurulunun karar alma sürecinde belirli yönetim kurulu üyelerine özel olarak sağlanan söz konusu yetki, dar anlamda veto yetkisini oluşturur. Dar anlamda veto yetkisi, genellikle pay sahipleri sözleşmesinde kararlaştırılır.²⁵ Ancak pay sahipleri sözleşmesi, sadece sözleşmeye taraf pay sahipleri arasında geçerli olup, şirkete karşı ileri sürülemez.²⁶ Bu nedenle pay sahipleri, çoğunlukla bu tür veto yetkilerinin esas sözleşmeye de aktarılmasını isterler. Makalenin geri kalan kısmında, asıl olarak dar anlamdaki veto yetkisi üzerinde durulacak ve bu yetkinin esas sözleşmede öngörülüp öngörülmeceği sorunu ele alınacaktır.

V. BELİRLİ YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE TANINAN VETO YETKİSİNİN GEÇERLİLİĞİ KONUSUNDA ÖĞRETİDEKİ GÖRÜŞLER

Türk öğretisinde, yönetim kurulunun karar alma sürecinde belirli üyelere diğer üyelere göre ayrıcalıklı yetkiler verilip verilemeyeceği tartışması, esas itibariyle yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanınıp tanınmayacağı konusu üzerine yoğunlaşmıştır. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (6762 s. TTK) döneminde bazı yazarlar, esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle oylamada eşitlik olması durumunda yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı verilebileceğini savunmuştur.²⁷

engellemesinin söz konusu üyenin sorumluluğunu doğurabileceği konusunda bkz. Pulaşlı (n 7) § 36 N 90; Baltalı (n 10) 190.

25 Okutan Nilsson (n 2) 131-132.

26 ibid 277-279.

27 Bu konudaki tartışmalar için bkz. Yaşar Karayalçın, 'Anonim Şirket Yönetim Kurullarında Başkanın Üstün Oyu' (1970) 5(3) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 520, 520-530.

TTK'da bu konudaki belirsizlik bütünüyle giderilmemiştir. Bununla birlikte TTK dönemindeki hâkim görüş, TTK m. 340 veya m. 390/3 çerçevesinde başkana üstün oy verilmesinin mümkün olmadığı yönündedir.²⁸

Bazı yönetim kurulu üyelerine kurul kararlarının alınması konusunda veto yetkisi tanınıp tanınmayacağı sorunu ise Türk öğretisinde yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı verilip verilmeyeceği konusuna göre daha sınırlı tartışılmıştır.

İmregün, detaylı bir gerekçelendirme yapmaksızın, belirli pay gruplarını temsilen seçilen yönetim kurulu üyelerinin bulunması durumunda, esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle söz konusu üyelerin yönetim kurulu toplantılarına veya kararlarına katılmasının şart koşulabileceğini ifade etmiştir.²⁹ *Tekinalp* de yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi verilebileceğini tartışmaksızın kabul etmiştir.³⁰ *Altay*, belirli pay gruplarını temsilen seçilen yönetim kurulu üyelerine tanınan veto yetkisinin, 'paydan kaynaklanan' bir hak olması itibarıyla geçerli olduğunu savunmuştur.³¹ *Bıçer* ve *Aktaş Ertan* ise TTK'da yönetim kurulu üyelerine veto hakkı tanınmasını engelleyen bir düzenleme bulunmamasına ve TTK m. 390 hükmü uyarınca esas sözleşme ile toplantı ve karar yeter sayılarının artırılmasına izin verilmesine dayalı olarak TTK m. 360 uyarınca belirli bir pay sahibi grubunu temsilen atanan üyelere veto hakkı tanınabileceğini belirtmişlerdir.³²

Diğer taraftan *Moroğlu*, kapsamlı bir tartışma yapmaksızın, yönetim kurulu kararlarının alınması konusunda bir üyeye veto yetkisi verilemeyeceğini, bir üyenin olumlu oyu olmaksızın karar alınması engellenmek isteniyorsa yönetim kurulu toplantı veya karar nisabının artırılmasının gerektiğini savunmuştur.³³ *Pulaşlı*, yönetim kurulu başkanına tanınacak veto yetkisinin, yönetim kurulu başkanının oyuna üstünlük verilmesinin mümkün olmaması sebebiyle geçersiz olacağını iddia etmiştir.³⁴ *Akdağ Güney*, yönetim kurulu nisaplarında üye sayısının dikkate alınması sebebiyle, üyelere bireysel olarak bir kararı veto etme hakkının verilemeyeceğini belirtmiştir.³⁵ *Coştan* ise yönetim kurulu üyelerine tanınan veto haklarının imtiyaz niteliği taşımasının bu düzenlemelerin geçerliliğine engel teşkil ettiğini, toplantıda karar alınabilmesinin üyenin toplantıda hazır bulunması koşuluna bağlanmasının bu üyelerin mazereti nedeniyle toplantıya katılmaması veya herhangi bir

28 Ünal Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku* (5. Bası, Vedat 2020) N 12-96; Ersin Çamoğlu (Reha Poroy/Ünal Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I* (14. Bası, Vedat 2019) N 533; Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku* (16. Bası, Beta 2022) 189-190; Kurca (Şehirali Çelik/Manavgat) (n 6) 503-504; Akdağ Güney (n 12) 80; Coştan (n 21) 182-183. *Pulaşlı* ise daha önce yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı verilebileceğini savunmuşsa da bu konudaki görüşünü değiştirerek hâkim görüşe katılmıştır. *Pulaşlı* (n 7) § 36 N 125, 126.

29 Oğuz İmregün, 'Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları' iç *Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı*, C. I (Beta 2001) 285, 288. *İmregün*'ün bu görüşünü 6762 s. TTK döneminde dile getirdiğini belirtmek gerekir. TTK m. 340 karşısında yazarın aynı görüşü TTK döneminde savunup savunmayacağını tahmin etmek güçtür.

30 Tekinalp (n 28) N 9-49, 9-67, 9-76, 14-13b, 14-14a.

31 Altay (n 1) 498.

32 Bıçer ve Aktaş Ertan (n 19) 20.

33 Erdoğan Moroğlu, *Hukuki Mütalâalar* (Vedat 2007) 246-247.

34 Pulaşlı (n 7) § 42 N 518c.

35 Akdağ Güney (n 12) 253.

nedenle üyelikten ayrılmaları halinde yönetim kurulunun karar alamaması sonucuna yol açacağını, bu durumun da yönetim kurulunun işleyişi ile bağdaşmayacağını ileri sürmüştür.³⁶

Karasu, veto yetkisi ile üstün oy hakkını eşit tutmuş ve TTK m. 390'da yapılacak bir değişiklikle, bir üyeye veya toplantı başkanına birden fazla oy hakkı veya veto yetkisi tanıyan esas sözleşme hükümlerinin öngörülmesine izin verilmesi gerektiğini savunmuştur.³⁷

Dural ise 6762 s. TTK döneminde kaleme aldığı eserinde, yönetim kurulunun toplanmasını bir pay sahibi grubunu temsilen atanan üyenin hazır bulunması şartına tabi kılan esas sözleşme hükümlerini geçerli kabul ederken, yönetim kurulu kararlarını bir grubu temsilen atan üyenin onayına tabi kılınmasının, çoğunluk ilkesine aykırı olması ve söz konusu üyeye birden fazla oy hakkı vermesi sebebiyle geçersiz olduğunu iddia etmiştir.³⁸

VI. DEĞERLENDİRMELERİMİZ

A. TTK M. 340 YÖNÜNDEN VETO YETKİSİNİN GEÇERLİLİĞİ

TTK m. 340 c. 1 uyarınca '*Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir.*' Bu kapsamda TTK'da özel olarak düzenlenen hususlarda, esas sözleşmede TTK'dan farklı bir düzenleme getirilebilmesi için ilgili TTK hükümlerinin buna açıkça izin vermesi gereklidir. 'Açıkça izin verilmesi' şartının nasıl anlaşılması gerektiği, TTK m. 340'ın gerekçesinde şöyle ifade edilmiştir: '*Hükümdeki "kanunda açıkça izin verilmişse" ibaresi, maddenin lafzından "sapabilme" imkânının açıkça anlaşılmadığı durumlarda, amaca uygun düşen, metodoloji öğretisine aykırı olmayan, tatmin edici gerekçelere dayanan, sonuçları adil olan ve menfaatler dengesini gözetilen bir yorumla "sapabilme"nin haklılık kazandığı varsayımları da kapsamaktadır.*' Bu gerekçe çerçevesinde, TTK hükümlerinden sapılabilmesi için mutlaka ilgili hükümde sapmaya izin veren bir ifadenin bulunması gerekli olmayıp, yorum yoluyla sapmaya izin verildiği sonucuna varılması mümkündür.³⁹ Bununla birlikte öğretilerde bir görüş, maddenin lafzına bağlı kalınması gerektiğini savunarak, şekli bir incelemeyle sapmaya 'açıkça' izin verildiğinin anlaşılmadığı durumlarda, amaçsal yorum yoluyla sapmanın mümkün kılınamayacağını belirtmiştir.⁴⁰ Öğretilerdeki bir diğer görüş ise TTK m. 340'ın amacıyla çelişen ve bağlayıcı olmayan gerekçesine dayanmanın doğru olmayacağını, açıkça sapmanın kural olarak ilgili hükmün lafzına göre belirlenmesi gerektiğini, ancak istisnai durumlarda hükmün amacına göre de hareket edilebileceğini ileri sürmüştür.⁴¹ Kanımızca

36 Coştan (n 21) 184.

37 Rauf Karasu, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi* (Yetkin 2015) 168.

38 Dural (n 20) 118-119.

39 Pulaşlı (n 7) § 28 N 28; Karasu (n 37) 50-52; Oruç Hami Şener, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı* (5. Bası, Seçkin Yayınları 2022) 309.

40 Feyzan Hayal Şeharlı Çelik (İsmail Kırcı/Çağlar Manavgat), *Anonim Şirketler Hukuku*, C. 1 (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2013) 159-164. *Bahtiyar*, hüküm gerekçesi ile lafzının çeliştiğini belirterek gerekçeyi eleştirmiştir. Mehmet Bahtiyar, 'Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi' (2005) 18(61) *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 47, 71-72;

41 Cem Veziroğlu, *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları* (On İki Levha 2021) 382-395.

TTK'daki hükümlerin ifade edilmiş tarzında genel bir tutarlılığın bulunmadığı da dikkate alındığında, sapma konusunda açık iznin sadece ilgili hükmün lafzına bakılarak belirlenmesi her zaman mümkün olmayabilir veya lafza dayalı dar ve sert bir yorum, hükmün amacına aykırı sonuçlara neden olabilir. Bu nedenle bazı hükümler özelinde sapmaya izin verilip verilmediğinin belirlenmesinde, hükmün amacının dikkate alınmasının kaçınılmaz olduğu kanısındayız.

Öğretide, TTK hükümlerinden sapmayıp onları tamamlayıcı bir işlev gören hükümlerin esas sözleşmeye konulabileceği konusunda ise daha geniş bir uzlaşma söz konusudur.⁴² Tamamlayıcı esas sözleşme hükümleri, TTK'nın suskun kaldığı bir konuyu düzenleyen veya TTK'da yer alan bir hükmü ondan sapmaksızın somutlaştıran hükümlerdir.⁴³ Örneğin yönetim kurulu üyesi seçilebilmek için -TTK m. 359'da aranan tam ehliyetli olma şartı yanında- vatandaşlık, pay sahipliği, öğrenim gibi ek şartlar getiren esas sözleşme hükümleri, tamamlayıcı hüküm olarak kabul edilmektedir.⁴⁴

Belirli bir pay grubuna temsilen atanan yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi tanınıp tanınmayacağı da TTK m. 340'ın uygulanmasına ilişkin söz konusu ilkeler çerçevesinde değerlendirilmelidir.

1. Veto Yetkisinin Nisapların Ağırlandırılması Kapsamında Değerlendirilmesi

Belirli yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi tanınması konusunda, TTK m. 390 veya TTK'nın diğer bir maddesinde açık bir düzenleme mevcut değildir.⁴⁵ TTK m. 390/1'de esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadıkça yönetim kurulunun, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanıp toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile karar alacağı öngörülmüştür. Söz konusu genel nisaplarda, üyeler arasında bir ayrıma gitmeden üye sayısı temel alındığı dikkate alındığında, nisaplar için aranan üye sayısında bir değişiklik yaratılmadan bazı yönetim kurulu üyelerinin toplantıya veya karara katılımının aranmasının, tamamlayıcı bir hüküm olmanın ötesinde hükümden sapma niteliğinde görülmesi mümkündür.⁴⁶ Bu noktada tartışılması gereken husus, hükümde geçen *esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde* ifadesinin, söz konusu şekildeki bir sapmaya izin verip vermediğidir.

42 Bkz. Karasu (n 37) 60-63; Şehirli Çelik (n 40) 164-168; Veziroğlu (n 41) 396-417.

43 Karasu (n 37) 60; Şehirli Çelik (n 40) 165; Veziroğlu (n 41) 396-397.

44 Şehirli Çelik (n 40) 167; Veziroğlu (n 41) 405-406.

45 TTK m. 390'ın gerekçesinde, şirkete büyük bir kredi veren banka gibi üçüncü bir kişiye yönetim kurulu kararlarında veto hakkı tanınmasının, temel haklar düzenine ve organsal yapıya aykırı olduğu belirtilmiştir. Gerekçe, yönetim kurulu üyelerinden birine veto yetkisi tanınıp tanınmayacağı konusunda ise sessiz kalmıştır.

46 *Veziroğlu*, genel kurul toplantılarında belirli bir pay sahibi grubuna tanınan veto yetkisinin kanunda açıkça düzenlenmemesinden hareketle, bu konuda esas sözleşmede tamamlayıcı bir hüküm öngörülebileceğini, ancak bu şekilde tanınacak veto yetkisinin, TTK'nın öngördüğü oy hakkı ve nisaplara dair temelleri ve imtiyaz sistemini bozmayacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Yazar, bu kapsamda veto yetkisinin, TTK m. 479/2'deki oyda imtiyaz sınırına uyulması şartıyla öngörülebileceğini ifade etmiştir. *Veziroğlu* (n 41) 408-417. TTK m. 418'de genel kurulun toplantı ve karar nisaplarının özel olarak belirlendiği dikkate alındığında, bu nisapları yetersiz kılacak şekilde bir pay sahibi grubuna veto yetkisi verilmesinin, söz konusu TTK hükmünü tamamlamaktan ziyade, ondan saptığını düşünmekteyiz. Bu görüşümüz, yönetim kurulu kararları konusunda getirilen veto yetkileri açısından evleyletli geçerlidir.

Veto yetkisi, yönetim kurulu başkanına veya diğer bir üyeye kurul kararlarında üstün oy hakkı verilmesinden farklıdır. Üstün oy hakkı, eşitlik halinde söz konusu hakkın verildiği üyenin görüşü yönünde karar alınmasını sağlar, yani kararın alınması yönünde olumlu bir etkide bulunur. Bu olumlu etki, TTK m. 390/1'de öngörülen nisapların mevcut olmamasına rağmen karar alınmasına yol açabileceği için nisapların sadece ağırlaştırılmasına izin veren TTK m. 390/1'e ve dolayısıyla TTK m. 340'a açık bir aykırılık oluşturur. Buna karşılık veto yetkisi, yönetim kurulunun toplanabilmesi veya karar alabilmesi için TTK m. 390/1'de öngörülen nisapların sağlanmasının yanında, veto yetkisine sahip üyenin olumlu oyunun bulunmasını gerekli kılar. Bu bakımdan veto yetkisi, yönetim kurulunun toplanıp karar almasını zorlaştırıcı bir etki gösterir.⁴⁷

TTK m. 390/1'de esas sözleşme ile kanuni toplantı ve karar nisaplarının aksine 'ağırlaştırıcı bir hüküm' öngörülmesine izin verilmiş, bu kapsamda nisapların ağırlaştırılması yöntemi, nisaplar için gerekli üye sayısının artırılması ile sınırlı tutulmamıştır. Buradan hareketle veto yetkisi yoluyla yönetim kurulu toplantı veya karar nisaplarının ağırlaştırılmasının da 'ağırlaştırıcı hüküm' kavramının kapsamına girdiği söylenebilir.⁴⁸

Sonuç itibarıyla TTK m. 390/1 ile sınırlı bir değerlendirme yapıldığında, belirli yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi tanınabileceğini söylemek mümkündür. Ancak yönetim kurulu üyeleri arasında ayırım yapan böyle bir düzenlemenin geçerliliğinin, ayrıca yönetim kurulu üyeleri arasındaki eşitlik ilkesi yönünden değerlendirilmesi gereklidir.

2. Yönetim Kurulu Üyeleri Arasındaki Eşitlik İlkesi Bakımından Değerlendirmeler

Yönetim kurulu üyeleri, kural olarak bu sıfatlarından kaynaklı olarak eşit hak ve yükümlülüklerle sahiptirler.⁴⁹ TTK m. 367 ve m. 370/2 uyarınca yönetim veya temsil yetkisinin bazı yönetim kurulu üyelerine devredilmesi halinde, üyeler arasında görev ve sorumluluk bakımından bir farklılaşma olacağı söylenebilir. Ancak bu farklılaşma, yönetim ve temsile ilişkin bir iş bölümü yapılmasıyla ilgili olup, üyeler arasında üyelik sıfatından kaynaklanan yetki ve yükümlülükler konusunda bir ayrışmayı ifade etmez.⁵⁰ Yönetim ve temsil yetkisinin, yönetim kurulu üyesi olmayan üçüncü kişilere devredilebilmesi de bu görüşü destekler niteliktedir. Bu çerçevede TTK'da öngörülen istisnalar

47 *Dural*, yönetim kurulu kararlarının alınması konusunda bir üyeye veto yetkisi tanınmasını, bir üyeye birden fazla oy hakkı verilmesi ile eş değer tutmuştur. *Dural* (n 20) 118-119.

48 *Biçer ve Aktaş Ertan*, TTK m. 390'da toplantı ve karar nisaplarının ağırlaştırılmasına izin verilmesini, yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi tanınabileceği yönündeki görüşlerine dayanak olarak sunmuşlardır. *Biçer ve Aktaş Ertan* (n 19) 20-21. *Kendigelen* de kanunda genel kurul nisaplarının ağırlaştırılabileceğinin kabul edilmesinden hareketle, bazı genel kurul kararlarının alınmasının esas sözleşme ile belirli bir pay grubunun onayına bağlanabileceğini savunmuştur. *Kendigelen* (n 5) 302. Aynı yaklaşımın, yönetim kurulu kararlarına ilişkin öngörülen veto yetkisi bakımından da benimsenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Dural ise esas sözleşmenin veto imkânı tanıyan hükümlerinin (esasen toplantı konusunda tanınan veto yetkisinin) nisaplarla ilgili olmadığını, kararın geçerli olabilmesi için aranacak bir geçerlilik şartı olduğunu iddia etmiştir. Diğer yandan yazar, yönetim kurulu kararlarının alınması konusunda tanınan veto yetkisinin birden fazla oy hakkı bahşettiği için geçersiz olduğunu savunmuştur. *Dural* (n 20) 117-119.

49 *Akdağ Güney* (n 12) 169; *Kortunay* (n 13) 189.

50 *Kortunay* (n 13) 229.

dışında⁵¹ belirli bir yönetim kurulu üyesine imtiyaz veya üstünlük tanınmasının, TTK m. 340'a aykırı olduğu, bu nedenle de geçersiz sayılması gerektiği ileri sürülebilir. Bu görüş uyarınca belirli üyelere yönetim kurulunun karar alma sürecinde veto hakkı tanınması da şahsa tanınmış bir imtiyaz olarak görülüp TTK m. 340'a aykırı sayılabilir.⁵² Ancak bahsedilen görüşün, sadece yönetim kurulu başkanına veya şahsen belirlenmiş yönetim kurulu üyelerine karar alma sürecinde veto yetkisi tanınması bakımından kabul edilebilir olduğu kanısındayız.⁵³ Belirli pay sahibi gruplarınca TTK m. 360/1 uyarınca aday gösterilerek seçilen yönetim kurulu üyelerine veto hakkı tanınması bakımından ise daha geniş bir değerlendirmenin yapılması gereklidir. Bu değerlendirmede, özellikle yönetim kurulu üyesine tanınan veto hakkının, TTK m. 360/1 uyarınca belirli bir pay grubuna tanınmış imtiyazın bir parçası sayılıp sayılmayacağı sorusuna cevap aranmalıdır.

TTK m. 360/1 uyarınca belirli bir pay sahibi grubu tarafından aday gösterilen kişileri yönetim kurulu üyesi olarak seçme yetkisi de genel kurula ait olup, bu kişiler üye seçilmeleriyle birlikte diğer yönetim kurulu üyeleriyle aynı statüye sahip olurlar.⁵⁴ Bu kapsamda belirli pay sahibi gruplarını temsilen seçilen yönetim kurulu üyeleri de diğer üyeler gibi TTK m. 368 uyarınca şirketin menfaatlerini dürüstlük kuralına uygun olarak gözetmekle yükümlüdürler. Diğer yandan, TTK m. 360/1'de açıkça yönetimde temsil imtiyazının öngörülmesi, belirli pay sahibi gruplarının çıkarlarının yönetimde korunmasının, kanun koyucu tarafından anonim şirket yönetim kurulunun genel yapısıyla uyumlu kabul edildiğini göstermektedir. Ayrıca şirket ile bir çıkar çatışması olduğu durumlarda şirketin çıkarlarını korumak kaydıyla, belirli pay gruplarını temsilen atanan üyelerin, temsil ettikleri grupların çıkarlarını önceleyerek hareket etmeleri mümkündür.⁵⁵ Buradan hareketle TTK m. 360/1 uyarınca sağlanan temsil hakkının etkin bir şekilde kullanılabilmesi için esas sözleşmeyle ilgili pay sahibi grubunu temsilen atanan üyelere tanınan veto yetkisinin, söz konusu üyelerin kendisine değil, temsil edilen pay sahibi grubuna tanınan bir hak olarak kabul edilmesi gerektiği, bu nedenle de TTK m. 360/1'in şemsiyesi altına girdiği ve TTK m. 340'a uygun olduğu kanısındayız.⁵⁶

51 Yönetim kurulu üyeleri arasındaki eşitliğin kanunda öngörülen en önemli istisnasını, yönetim kurulu başkanına verilen yetkiler oluşturur. Yönetim kurulu başkanının, özellikle toplantıya çağrı ve bilgi alma hakkının kullanımına ilişkin yetkileri sebebiyle, diğer yönetim kurulu üyelerine göre daha ayrıcalıklı konumda olduğu ileri sürülebilir. Ancak bu ayrıcalıklı konum, çok sınırlı konulara ilişkin olduğu için buradan hareketle yönetim kurulu başkanının diğer üyelerden genel bir üstünlüğünün bulunduğu sonucuna varılamaz. Bkz. Sami Kocabıyık, 'Anonim Şirket ile Yönetim Kurulu Üyeleri Arasındaki İş Sözleşmelerinin Geçerliliği ve Hukuki Sorunlar' (2019) 17(200) *Legal Hukuk Dergisi* 3413, 3438.

52 Bu yönde bkz. Kortunay (n 13) 189.

53 Bu yönde bkz. Biçer ve Aktaş Ertan (n 19) 21-22.

54 Birçokları yerine bkz. Kendigelen (n 5) 288.

55 Kendigelen (n 5) 288-289; Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat) (n 6) 438.

56 Bu yönde bkz. Altay (n 1) 498. Biçer ve Aktaş Ertan, TTK m. 360 uyarınca belirli bir pay grubunu temsilen atanan üyelere tanınan veto hakkının, TTK m. 360'da düzenlenen yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazına, yetersay ile ilgili unsurun eklenmesi sonucunda meydana getirilen bütünsel bir imtiyaz olarak geçerli kabul edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Biçer ve Aktaş Ertan (n 19) 22-23. Karayalçın da esas sözleşmeyle açıkça veto yetkisi tanınmadığı bir örnekte, yönetim kurulunun karar alma sürecinde temsil imtiyazının korunması gerektiğini ifade ederek veto yetkisi ile temsil imtiyazını birbirine bağlamıştır. Yaşar Karayalçın, *Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler - Hukuki Mütalâalar (1988-1991) IV* (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 1992) 104-105. Yazarın görüşünün değerlendirilmesi hakkında ayrıca bkz. Bölüm VI/B/2.

Özetle her ne kadar belirli yönetim kurulu üyelerine özel olarak veto yetkisi verilmesi, üyeye verilmiş bir imtiyaz olarak TTK m. 340'a aykırı olarak algılanabilse de söz konusu veto yetkisinin, belirli pay sahibi gruplarını temsilen seçilen üyelere tanındığı durumlarda, TTK m. 360/1'in kapsamına girdiğini, dolayısıyla da TTK m. 340'a aykırılık taşımadığını kabul etmek gerekir.

3. Amaçsal Değerlendirme

Yukarıda ifade edildiği üzere belirli pay sahibi gruplarını temsilen atanan yönetim kurulu üyelerine veto yetkisinin tanınmasının amacı, farklı pay sahibi grupları arasında güç dengesinin kurulması veya korunmasıdır.⁵⁷ Tarafların bu amaca yönetim kurulu toplantı veya karar nisaplarını artırıp geniş anlamda veto yetkisi yaratarak ulaşabileceği de yukarıda ifade edilmiştir.⁵⁸ Belirli pay sahibi gruplarını temsilen atanan üyelere özel veto yetkisi verilmesinin TTK m. 390/1 anlamında nisapların ağırlaştırılması kavramına dâhil olmadığı kabul edilse dahi bu yöntem de nisapların ağırlaştırılmasıyla aynı etkiyi doğurmaktadır.⁵⁹ TTK m. 360/1'de öngörülen yönetimde temsil imtiyazı da dikkate alındığında, söz konusu şekilde veto yetkisi tanınmasının TTK'nın genel ruhuyla uyumlu olduğu söylenebilir.

Öğretide, yönetim kurulu toplantı ve karar nisaplarının tüm kararlar için artırılmasının, yönetim kurulunun esas sözleşme veya iç yönerge vasıtasıyla görevlerini yerine getirmesini tehlikeye düşüreceği, bu nedenle ağırlaştırılmış nisapların ve veto yetkilerinin ancak önemli kararlar için öngörülebileceği ifade edilmiştir.⁶⁰ Ancak TTK m. 390/1'de toplantı ve karar nisaplarının ağırlaştırılması bakımından bir sınır getirilmemesi sebebiyle, bu görüşe katılmamaktayız. Farklı pay sahibi grupları, aralarında güç dengesi tesis etmek için yönetim kurulunun uzlaşısı içerisinde hareket etmesini zorunlu kılmak konusunda anlaşabilirler. Yönetim kurulunun etkin bir şekilde çalışamayacağı gerekçe gösterilerek söz konusu meşru amaca ulaşılması engellenmemelidir. Ayrıca yönetim kurulunun kilitlenmesi, sadece nisapların ağırlaştırıldığı veya dar anlamda veto yetkisinin tanındığı durumlara özgü değildir.⁶¹ İki üyeden oluşan bir yönetim kurulunda tüm kararların, iki yönetim kurulu üyesinin olumlu oyuyla alınması zorunludur. Yine dört üyeli bir yönetim kurulunda iki üyenin TTK m. 360/1 uyarınca belirli bir pay sahibi grubu tarafından aday gösterildiği bir durumda, nisaplar ağırlaştırılmasa ve veto yetkisi tanınmasa dahi söz konusu pay sahibi grubunun, yönetim kurulunun işleyişini engelleme gücü olacaktır.

Her halükârda sadece belirli üyelere veto yetkisi verilmesi, tüm üyelerin veto yetkisine sahip olmasına yola açabilecek olan nisapların ağırlaştırılması seçeneğine göre yönetim kurulunun işleyişini daha az zorlaştıracaktır. Örneğin (A), (B) ve (C) pay gruplarının bulunduğu bir şirkette (A) grubu paylara üç üyeden oluşan yönetim kurulunda bir üyeyi aday gösterme hakkı tanınması ve bu üyeye ayrıca veto yetkisi verilmesi durumunda, yönetim kurulu, söz konusu üye ile diğer iki üyeden birinin katılımıyla

57 Bkz. Bölüm III.

58 Bkz. Bölüm IV.

59 Altay (n 1) 498.

60 Coştan (n 21) 181-182.

61 Bu yönde bkz. Biçer ve Aktaş Ertan (n 19) dn. 38.

karar alabilecektir. Buna karşılık (A) grubu pay sahiplerinin yönetim kurulunda belirleyici bir etkiye sahip olma talebi karşısında karar nisabının oybirliğine yükseltilmesi durumunda, yönetim kurulu, her durumda üç üyenin olumlu oyuyla karar alabilecektir. Bu ikinci senaryoda, yönetim kurulunun karar almasının daha zorlaşacağı açıktır.

Söz konusu nedenlerle yönetim kurulunun işleyişinin zarar göreceği gerekçesiyle belirli bir üyeye tanınan veto yetkisinin geçersizliğinin ileri sürülemeyeceği kanaatindeyiz.

Sonuç itibariyle TTK m. 360/1 de dikkate alındığında, pay sahiplerinin iradesi sadece belirli bir pay sahibi grubunu temsilen atanan üyelere veto yetkisi tanınması yönünde iken, onları diğer üyelere de veto yetkisi verilmesine yol açacak şekilde yönetim kurulu nisaplarını arttırma seçeneğine yönlendirilmesinin, hukuksal ve iktisadi bakımdan geçerli bir temelinin bulunmadığı kanısındayız.

B. VETO YETKİSİNİN DOĞURABİLECEĞİ SORUNLAR VE BUNLARIN ÇÖZÜMÜ

Esas sözleşmeyle belirli pay sahibi gruplarını temsilen seçilen yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi tanınması, hukuken geçerli olsa da uygulamada çözülmesi gereken bazı hukuki sorunlar yaratabilir. Bu sorunlar, asıl olarak yönetim kurulunda, veto yetkisi tanınan pay sahibi grubunu temsilen bir üyenin bulunmadığı durumlarda ortaya çıkabilir. Öncelikle genel kurul, ilgili pay sahibi grubunu temsilen bir üyeyi atamamış olabilir. Bunun yanında TTK m. 360/1 uyarınca atanan veto yetkisine sahip kişinin üyeliği; ölüm, kısıtlılık veya istifa gibi bir sebeple sona ermiş olabilir. Her iki halde de veto yetkisine sahip üyenin yokluğunun, yönetim kurulunun karar alma sürecine etkisinin incelenmesi gerekir.

1. İlgili Pay Sahibi Grubunu Temsilen Bir Üyenin Atanmamış Olması

TTK m. 360/1 uyarınca temsil imtiyazı tanınan bir pay sahibi grubunu temsilen bir üyenin genel kurulca seçilmemesi iki şekilde söz konusu olabilir. Öncelikle temsil hakkına sahip pay sahibi grubu, yönetim kurulu üyeliği için herhangi bir aday önermemiş olabilir.⁶² İkinci olarak ise pay sahibi grubu tarafından önerilen aday, genel kurul tarafından seçilmemiş olabilir. Genel kurulun önerilen adayı haklı bir sebebe dayalı olarak reddetmesi halinde, aynı pay sahibi grubuna yeni bir aday önerme hakkı verilmesinin gerekip gerekmediği öğretide tartışmalıdır.⁶³ Bizim de katıldığımız görüş uyarınca bu ihtimalde, ilgili pay sahibi grubuna toplantının ertelenmesine yol açmayacak şekilde aynı toplantıda yeni bir aday gösterme hakkı verilmeli, eğer bu hak kullanılmazsa genel kurul, üye seçimini serbestçe yapabilmelidir.⁶⁴ Genel kurulun haklı bir sebep olmaksızın önerilen aday yerine başka birini üye olarak ataması ise TTK m. 445 ve devamı maddeleri uyarınca iptal edilebilecektir.⁶⁵

62 Usulüne uygun çağrıya rağmen seçimin yapılacağı genel kurul toplantısına gelmemek veya usulüne uygun bir çağrı yapılmamakla birlikte söz konusu genel kurula katılıp herhangi bir itiraz ileri sürmemek de aday önerme hakkından en azından o seçim için vazgeçildiği anlamına gelir. Bkz. Kendigelen (n 5) 269.

63 Bu konudaki tartışmalar için bkz. Karamanlıoğlu (n 4) 270-271.

64 Kendigelen (n 5) 280; Baltalı (n 10) 367-368; Ölmez (n 7) 237.

65 Bkz. Bölüm II.

TTK m. 360/1 uyarınca temsil imtiyazı bulunan pay sahibi grubunun üyelik için aday göstermemesi veya aday gösterdiği kişinin seçiminin genel kurulca haklı sebeple reddedilmesi hallerinde, gösterilen adayın seçilmemesi pay sahibi grubunun kendisinden kaynaklanmaktadır. Bu hallerde, veto yetkisine sahip bir üyenin atanmamasının olumsuz sonuçlarını, söz konusu pay sahibi grubunun üzerinde bırakmak gerekir. Bu iki senaryoda yönetim kurulunun toplantı ve karar nisapları, söz konusu veto hakkı yokmuş gibi hesaplanmalıdır. Örneğin (A), (B) ve (C) pay gruplarının bulunduğu bir şirkette, (A) grubu pay sahiplerine üç üyeden oluşan yönetim kurulunda bir üyeyi aday gösterme hakkı tanınmış ve bu üyeye ayrıca veto yetkisi verilmiş ise (A) grubu pay sahiplerinin bir aday önermemesi veya önerdikleri adayın haklı sebeple seçilmemesi halinde, yönetim kurulunun TTK m. 390/1 uyarınca herhangi iki üyeye toplanıp karar alabileceği sonucuna varmak gerekir. Aksi bir yaklaşımda, (A) grubu pay sahipleri tarafından aday gösterilen bir üyenin bulunmaması, yönetim kurulunun işleyişinin bozulmasına sebebiyet verecektir ki bu durum, TTK m. 360/1'de tanınan temsil imtiyazının kapsamını ve amacını aşacaktır.

TTK m. 360/1 uyarınca ilgili pay sahipleri tarafından gösterilen adayın haklı bir sebep olmaksızın reddi halinde ise daha farklı bir yaklaşım benimsemek gerekir. Bu halde aday gösterilen kişi yerine yapılan atama hukuka aykırı olduğu için söz konusu pay sahibi grubunun temsil hakkının korunması adına veto yetkisinin etkisiz kılınmaması gerekir. Yukarıdaki örnekte (A) grubu pay sahipleri tarafından gösterilen adayın yerine haksız şekilde başka birinin üye seçilmesi halinde, bu üye dışındaki diğer iki üye, karar lehine oy kullansa dahi söz konusu kararın geçersiz olduğu kabul edilmelidir. Bununla birlikte TTK m. 445 uyarınca üç ay içerisinde ilgili genel kurul kararının iptali talep edilmezse artık ilgili pay sahibi grubu tarafından aday gösterilen kişinin yerine seçilen kişinin üyeliğinin hukuka aykırılığı iddia edilemeyecektir.⁶⁶ Bu durumda aday gösterilmemesi veya gösterilen adayın haklı sebeple seçilmemesi senaryolarında olduğu gibi yönetim kurulu nisaplarının değerlendirilmesinde veto yetkisinin göz ardı edilmesi gerekir.

2. İlgili Pay Sahibi Grubunu Temsilen Atanan Kişinin Üyeliğinin Boşalması

İlgili pay sahibi grubunu temsilen veto yetkisine sahip bir yönetim kurulu üyesi seçildikten sonra söz konusu kişinin üyeliği; ölüm, istifa veya üyelik için gerekli niteliklerden birini kaybı gibi sebeplerle sona erebilir. Bu ihtimalde üyeliği sona eren üyenin veto yetkisinin, yönetim kurulunun karar alma sürecinde hesaba katılıp katılmayacağı sorusu ortaya çıkacaktır. Bu soru cevaplanırken, yine yönetim kurulu üyesine veto yetkisinin tanınmasının amacından hareket etmek gerekir. Yukarıda da ifade edildiği üzere bu yetki, esas olarak farklı pay sahibi grupları arasında güç dengesinin sağlanmasını ve korumasını amaçlar. Veto yetkisine sahip üyenin üyeliğinin sona ermesi üzerine nisapların böyle bir veto yetkisi yokmuş gibi hesaplanması, söz konusu üyeyi aday gösteren pay sahibi grubunun yönetim kurulu karar sürecinde belirleyici etki uygulama gücünü ortadan kaldıracaktır, bu da tarafların başta kurmuş olduğu güç dengesini bozacaktır. Bu nedenle üyeliği sona eren üyenin olumlu oyu olmaksızın karar alınması mümkün değilse yönetim kurulunun karar alamayacağının kabulü gerekir.

66 TTK m. 445'te öngörülen üç aylık sürenin hak düşürücü süre olduğu yönünde bkz. Erdoğan Moroğlu, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü* (9. Baskı, On İki Levha 2020) 296-297.

Yine yukarıdaki bölümde verilen örnekle açıklamak gerekirse esas sözleşmede (A) grubu paylara üç üyeden oluşan yönetim kurulunda bir üyeyi aday gösterme hakkı tanınmış ve yönetim kurulu kararları için bu şekilde aday gösterilerek seçilen üyenin olumlu oyunun bulunması şartı getirilmiş ise bu üyenin ölmesi halinde, diğer iki üyenin olumlu oyu, yönetim kurulunun karar alabilmesi için yeterli olmayacaktır. Diğer bir deyişle bu örnekte yönetim kurulu, (A) grubu pay sahiplerini temsilen atanmış üyenin ölümü sonrasında karar alma kabiliyetini kaybedecektir.

Karayalçın, şirket esas sözleşmesiyle yedi kişiden oluşacak yönetim kurulunda dört üyenin (C) grubu pay sahiplerini temsil edecek şekilde genel kurul tarafından seçilmesinin öngörüldüğü bir kurguda, esas sözleşme ile yönetim kurulu nisaplarında bir değişiklik yapılmış olmasa dahi üye sayısı yediden beşe düşen yönetim kurulunda (C) grubu pay sahipleri dört üye ile temsil edilmiyorsa yönetim kurulunun toplanıp karar alamayacağını iddia etmiştir.⁶⁷ Görüldüğü üzere yazar, esas sözleşmede özel olarak veto yetkisi tanınmış olmasa dahi bir pay sahibi grubunu temsilen atanan üyelerin üyeliğinin boşalması sebebiyle söz konusu pay sahibi grubunun kurul kararlarını etkileme gücünü kaybetmesi halinde, yönetim kurulunun karar alamayacağını savunmuştur. Yazarın bu görüşüne katılamamaktayız. Esas sözleşmede açıkça veto yetkisinin verilmediği durumlarda, yönetim kurulunun toplantı ve karar nisapları sağlanıyorsa belirli bir pay sahibi grubunu temsilen seçilen üyelerin katılımı, kararın alınması için zorunlu tutulamaz.

Öğretide de kabul edildiği üzere TTK m. 363 uyarınca kooptasyon yönetimiyle boşalan üyeliğin doldurulması için de kanunda (veya esas sözleşmede) öngörülen nisapların sağlanması gereklidir.⁶⁸ Bu nedenle yönetim kurulunun, üyeliği sona eren veto yetkisine sahip üyenin yerini, TTK m. 363 uyarınca doldurması da mümkün olmayacaktır. *Karayalçın*, yönetimde temsil imtiyazına sahip ilgili pay sahibi grubunun onay vermesi halinde, imtiyazın ihlali söz konusu olmayacağı için yönetim kurulunun, kooptasyon yöntemiyle boşalan üyelikleri doldurabileceğini iddia etmiştir.⁶⁹ Kanımızca yönetim kurulunun karar alma yeterliliği belirlenirken doğrudan belirli bir pay sahibi grubunun iradesine göre hareket edilmesi, anonim şirketin organsal yapısına aykırılık teşkil eder. Bu nedenle bahsedilen durumda, boşalan üyeliğin genel kurul tarafından doldurulması gerektiği fikrindeyiz.

Bir pay sahibi grubunu temsilen birden fazla üyenin atandığı durumlarda, bu üyeliklerden birinin boşalması her zaman yönetim kurulunun karar almasını engellemez. Örneğin (A) grubu payların altı üyeli bir yönetim kurulunda iki üyeyi aday gösterme hakkına sahip olduğu ve yönetim kurulunun karar alabilmesi için (A) grubu payları temsilen atanan en az bir üyenin olumlu oyunun gerekli olduğu bir kurguda, (A) grubu pay sahiplerini temsilen atanan üyelerden birinin üyeliğinin boşalması, yönetim kurulunun karar almasını engellemeyecektir. Bu kurguda, yönetim kurulu, boşalan üyeliği (A) grubu pay sahipleri tarafından aday gösterilen kişiyi seçerek doldurabilecektir. Bu noktada genel kurul tarafından ilgili pay sahibini temsilen bir üyenin seçilmemesine ilişkin yukarıdaki bölümde

67 *Karayalçın, Hukuki Mütalâalar* (n 56) 104.

68 Çamoğlu (Poroy/Tekinalp) (n 28) N 547b; Pulaşlı (n 7) § 35 N 245a. Aksi görüş için bkz. Koray Demir, 'Kooptasyon Uygulamasında Yeni Bir Perspektif Mümkün Mü? (TTK m. 363/1'de Öngörüldüğü Haliyle Kooptasyon)' (2017) 75(1) *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 315, 315-334.

69 *Karayalçın, Hukuki Mütalâalar* (n 57) 105.

sunduğumuz değerlendirmeler, genel olarak yönetim kurulu tarafından kooptasyon yöntemiyle yapılacak seçim açısından da geçerlidir.⁷⁰

VII. SONUÇ

Anonim şirketlerde farklı pay sahibi grupları arasında bir güç dengesi tesis edilirken uygulamada kullanılan araçlardan birisi, belirli pay sahibi grubu veya gruplarına TTK m. 360/1 uyarınca yönetim kuruluna aday gösterme hakkı tanınması ve bu şekilde atanan üye ya da üyelerin kurul kararlarının alınmasında veto yetkisiyle donatılmasıdır. Ancak esas sözleşme ile bu şekilde belirli yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi tanınıp tanınmayacağı konusunda TTK'da açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu noktada belirli pay sahiplerini temsilen atanmış yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi tanınmasının nisapların ağırlaştırılması niteliğinde olduğu, dolayısıyla yönetim kurulu toplantı ve karar nisaplarının ağırlaştırılmasına izin veren TTK m. 390/1 kapsamında geçerli olacağı söylenebilir. Ayrıca söz konusu veto yetkisinin, TTK m. 360/1 uyarınca belirli pay sahiplerine tanınan yönetimde temsil imtiyazının uzantısı olarak onun kapsamına sokulması da mümkündür. Yönetim kurulu kararlarının alınmasını engelleme gücünün, toplantı veya karar nisaplarının artırılması suretiyle verilebileceği de dikkate alındığında, aynı sonucun tarafların iradesine daha uygun bir biçimde belirli yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi verilerek elde edilmesinin yasaklanması, amaçsal olarak da güçlü bir zemine oturmamaktadır. Bu nedenlerle belirli bir pay sahibi grubunu temsilen atanan üyelere esas sözleşmeyle veto yetkisi tanınmasının, TTK m. 340'a uygun ve hukuken geçerli olduğu kanısındayız.

Belirli bir pay sahibi grubunu temsilen seçilen yönetim kurulu üyelerine esas sözleşmeyle veto yetkisi verildiği durumlarda, böyle bir üyenin seçilmemiş olması veya seçilen üyenin üyeliğinin sona ermiş bulunması, yönetim kurulunun karar alma yeterliliğinin nasıl belirleneceği sorusunu ortaya çıkaracaktır. Bu soru cevaplanırken, veto yetkisi tanınmasının amacı dikkate alınmalı, dolayısıyla tarafların esas sözleşmeyle tesis etmiş oldukları güç dengesinin haksız bir şekilde bozulmasının önüne geçilmelidir. Bu çerçevede temsil imtiyazı tanınan pay sahibi grubundan kaynaklı olarak onu temsilen bir üye seçilememişse karar alma yeterliliği bakımından söz konusu veto yetkisi yokmuş gibi hareket edilmelidir. Seçilen üyenin sonradan üyelik sıfatını kaybetmesi halinde ise veto yetkisinin, kurulun karar alma yeterliliğinin belirlenmesinde dikkate alınması gerektiği kanısındayız.

KAYNAKÇA

Akdağ Güney N, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu* (2. Baskı, Vedat 2016).

Altay SA, *Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler [Equity Joint Ventures]* (Vedat 2009).

Bahar Sayın H, *Pay Sahiplerinin Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı* (On İki Levha 2015).

70 Şu kadar ki ilgili pay sahibi grubu tarafından aday gösterilen kişi yerine yönetim kurulu tarafından haklı bir sebep olmaksızın başkasının üye olarak atanması, iptal edilebilirlik yerine butlan yaptırımına tabi olacaktır ve bu halde, bir hak düşürücü sürenin kaçırılması sonucu söz konusu atamanın geçerlilik kazanması gündeme gelmeyecektir.

- Bahtiyar M, *Ortaklıklar Hukuku* (16. Bası, Beta 2022).
- Bahtiyar M, 'Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi' (2005) 18(61) *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 47-106.
- Baltalı C, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil İmtiyazı* (On İki Levha 2019).
- Barlas N, *Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri* (Vedat 2016).
- Baş K, *The Substantive Appraisal of Joint Ventures under the EU Merger Control Regime* (Wolters Kluwer 2014).
- Biçer L ve Aktaş Ertan B, 'Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazının Dolaylı Olarak İhlal Edilmesine İlişkin Bazı Soruların Değerlendirilmesi' (2023) 27(1) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3-36.
- Coştan H, 'Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı' (2012) 28(3) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 155-190.
- Demir K, 'Kooptasyon Uygulamasında Yeni Bir Perspektif Mümkün Mü? (TTK m. 363/1'de Öngörüldüğü Haliyle Kooptasyon)' (2017) 75(1) *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 315-334.
- Dural A, *Anonim Ortaklıklar Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları* (Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi 2005).
- Eminoğlu C, 'TTK m. 360 Hükmüne Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Tanınabileceği Gruplar, Hakkın Hukuku Niteliği ve İcrası' iç Murat Alışkan, Bilge Utkan Mersin ve Sinan Sarıkaya (eds), *Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu* (On İki Levha 2019) 333-350.
- Esin İG, *Birleşme ve Devralmalar* (2. Baskı, On İki Levha 2021).
- Falcioglu Ö, 'Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili' iç Erol Ulusoy (edr), *Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları* (Bilge 2016), 205-243.
- İmregün O, 'Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları' iç Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, C. I (Beta 2001) 277-292.
- Karamanlıoğlu A, 'TTK Madde 360 Uygulamasına İlişkin İki Sorun: Belirli Grup ve Azınlık Kavramları- Haklı Nedenle Önerilen Adayın Reddi' (2021) 16(197-198) *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 225-279.
- Karasu R, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi* (Yetkin 2015).
- Karayalçın Y, *Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler - Hukuki Mütalâalar* (1988- 1991) IV (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 1992) (Anılış: Hukuki Mütalâalar).
- Karayalçın Y, 'Anonim Şirket Yönetim Kurullarında Başkanın Üstün Oyu' (1970) 5(3) *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 520-530.
- Kendigelen A, *Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz* (Beta 1999).
- Kırca İ, Şehiralı Çelik FH ve Manavgat Ç, *Anonim Şirketler Hukuku*, C. 1 (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2013).
- Kocabıyık S, 'Anonim Şirket ile Yönetim Kurulu Üyeleri Arasındaki İş Sözleşmelerinin Geçerliliği ve Hukuki Sorunlar' (2019) 17(200) *Legal Hukuk Dergisi* 3413-3466.
- Kortunay A, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı* (On İki Levha 2015).
- Moroğlu E, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü* (9. Baskı, On İki Levha 2020).
- Moroğlu E, *Hukuki Mütalâalar* (Vedat 2007).
- Okutan Nilsson G, *Anonim Ortaklıklarda Paysahipleri Sözleşmeleri* (Çağa Hukuk Vakfı 2003).
- Ölmez F, *Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili* (On İki Levha 2021).

- Özkorkut K, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali* (Sermaye Piyasası Kurumu 1996).
- Poroy R, Tekinalp Ü ve Çamoğlu E, *Ortaklıklar Hukuku I* (14. Bası, Vedat 2019).
- Pulaşlı H, *Şirketler Hukuku Şerhi* (4. Baskı, Adalet 2022).
- Sevi AM, 'Anonim Ortaklık Organlarında Kilitlenme Hâli ve Hukukî Çözüm Yolları' iç F. Beril Özcanlı, Havva Karagöz ve Seda Palanduz (eds), *Tüzel Kişilik Perdesinden Anonim Ortaklık Sempozyumu* (On İki Levha Yayıncılık 2021) 323-394.
- Şener OH, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı* (5. Bası, Seçkin 2022).
- Tekinalp Ü, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku* (5. Bası, Vedat 2020).
- Veziroğlu C, *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları* (On İki Levha 2021).